

“Les dones ens despullem emocionalment perquè tenim necessitat de comunicar-nos”

Emma Vilarasau

Per Víctor Alexandre

Per bé que encara és jove, **Emma Vilarasau** ja és una de les millors actrius catalanes de la història. Va començar fent teatre en un grup d'aficionats de Sant Cugat del Vallès, la ciutat on va néixer, es va formar a l'Institut del Teatre de Barcelona i, tot seguit, després d'integrar-se en l'equip del Teatre Lliure, va debutar professionalment amb l'obra *L'impromptu de Versailles*, de Molière. Des d'aleshores, la seva carrera ja no s'ha aturat. Ha treballat amb els millors directors –Fabià Puigserver, Lluís Pasqual, Carme Portacelli, Pere Planella, Mario Gas, Tamzin Townsend, Manel Dueso, Sergi Belbel...– i ha estat la Carme de *L'hèroe*, de Santiago Rusiñol, la Febe d'*Al vostre gust*, de Shakespeare, l'Eleneta d'*Un dels últims vespres de carnaval*, de Goldoni, la senyora Xin de *La bona persona de Sezuan*, de Brecht, la Marta de *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà, la Susanna de *Busco al senyor Ferran*, de Jean-Claude Carrière, o la Blanche Dubois d'*Un tranvia anomenat desig*, de Tennessee Williams.

En cinema l'hem vista, entre d'altres, a *Els sense nom*, de Jaume Balagueró, *L'illa de l'holandès*, de Sigfrid Monleón, *Utopia*, de Maria Ripoll, *Para que no me olvides*, de Patricia Ferreira, o *Mujeres en el parque*, de Felipe Vega; i en televisió, són ben conegudes la seva Judit de *Majoria absoluta* i la seva Teresa de *Ventdelplà*. En aquesta entrevista, Emma Vilarasau parla de la seva professió, d'alguns dels personatges que ha interpretat, de la seva relació amb el públic, de la llengua catalana, del doblatge, de les diferències emocionals entre homes i dones i de l'acceptació d'un mateix.

Tens una pàgina web magnífica. T'agrada? Me la van fer dues noies que són fans meves. Van demanar-me permís i vaig dir que sí. Una d'elles és catedràtica d'informàtica i ho ha fet molt bé. Jo no hi entenc gens i em sembla una cosa molt difícil de fer. De tota manera, hi ha gent que ens l'ha criticada dient que és poc interactiva.

Doncs a més de ser una de les poques actrius catalanes amb pàgina web oficial (www.emmavilarasau.net), també ets de les que la té més completa i professional. Hi és tot: els teus treballs al teatre, al cinema i a la televisió, fotografies, entrevistes, premis, col·laboracions...

Sí, hi ha molta cosa. "Hem de posar-ho tot", em diuen. Encara que només faci una lectura en un poble petit ho fan constar.

Fins i tot hi ha molts dels poemes que has recitat d'autors com Maria Mercè Marçal, Martí i Pol, Palau i Fabre, Espriu, Pessarrodona... N'hi ha un de Marta Pessarrodona que és preciós: "Per si algun dia no pots creure res d'allò que de mi et diuen, i els mesos d'hivern són més llargs que mai o la calor enganxosa d'estiu dura massa. Recorda: ens vam estimar." Sí, aquest és molt bonic.

N'hi ha algun que et colpeixi especialment cada cop que el dius? N'hi ha un de Martí i Pol que, pel que significa per a mi i perquè el vaig llegir en circumstàncies molt dures, em colpeix extraordinàriament. És *Lletra a Dolors: Em costa imaginar-te absent per sempre. Tants de records de tu se m'acumulen que ni deixen espai a la*

tristesia i et visc intensament sense tenir-te... Però n'hi ha d'autors menys coneguts. A mi m'agrada la poesia i en llegeixo molts, de poemes. M'agrada Benedetti, que en té tants que mai no el coneixes prou, o la Sylvia Plath. És més complicada, més difícil, però quan entres en el seu món... És brutal i amb unes imatges fortíssimes.

Encara estàs fent representacions per Catalunya de *La infanticida*, de Víctor Català?

No, ja no. Aquest any ja no en fem.

Abans havies interpretat el personatge d'Elena Elving a *Espectres*, d'Ibsen. Ha estat el teu primer Ibsen?

Sí, el primer, però espero no morir-me sense fer-ne un altre.

La primera traducció al català d'aquesta obra la va fer Pompeu Fabra i després va venir la de Feliu Formosa. T'agraden les heroïnes d'Ibsen?

Sí, molt. Una que m'agradaria fer és l'Hedda Gabler. De fet, jo volia fer l'Hedda més que no pas la Nora i més que *Espectres*. Però Calixto Bieito em va dir que m'esperés perquè la volia dirigir ell i encara estic esperant... Ha, ha, ha!

La faràs?

No ho crec, ja. Ell m'ho va prometre, però sempre té òperes i molta feina. A més, si se'n fa una versió ja no pots fer la teva i t'has d'esperar molt més temps. I hi ha una versió d'*Hedda Gabler* que està al caure, n'estic segura, i m'aixafaran la guitarra. Crec que Daniel Veronese, l'autor d'*El desarrollo de la civilización venidera*, que es va estrenar a la sala petita del Lliure i que està basada en la Nora d'Ibsen, vol fer una *Hedda Gabler*. És un autor que m'agrada molt i l'Hedda és

d'una vigència extraordinària. És una dona que, com que no pot destruir la mediocritat, acaba destruint-se ella mateixa i destruint els altres. Diu: "Com que no puc ser més gran, em carregaré els mediocres". Ho trobo genial, ha, ha, ha!

Diguem que es guanya la llibertat amb esforç.

Odia el món que l'envolta per mediocre i pusil·lànim, però no és capaç de sortir-se'n, que seria l'ideal, i s'ho carrega tot. És una flama vivent.

En les notes que va redactar quan preparava *Casa de nines*, Ibsen deia que hi ha dues consciències diferents, la de l'home i la de la dona, i que, tanmateix, la dona és jutjada segons les lleis de l'home. És a dir que Nora, la dona que finalment se'n va de casa per poder ser ella mateixa, es troba atrapada entre el seu sentiment –haver fet el que volia– i els codis morals establerts per l'home, que la condemnen.

Sí, sí, és clar. No és que la jutgin les lleis o la moral de l'home, és que les dones ens hem passat la vida –i parlo del meu terreny, de la interpretació– fent personatges escrits per homes que no tenien ni idea del que eren les dones. I això ha creat una imatge de la dona que no és res més que la imatge que els homes tenen d'ella. I costa molt sortir d'aquesta imatge. La psicologia femenina és bastant més recargolada que la masculina. Sempre busquem la raó de les coses... Ibsen, per molt bona voluntat que hi posés, també tenia una visió masculina. Ha, ha, ha!

Suposo que hi ha una línia que l'altre gènere no pot travessar. Sobre això també hi ha molts tòpics, com aquell que diu que els homosexuals tenen més sensibilitat per des-

criure millor l'ànima femenina que els heterossexuals. En el cinema de Pedro Almodóvar, per citar un director homosexual, hi ha molts retrats de dona, és veritat, però també n'hi ha en el cinema de François Truffaut o d'Eric Rohmer i tots dos eren heterossexuals. És ridícul associar la sensibilitat a l'orientació sexual de la gent, no trobes?

És clar. No té res a veure una cosa amb l'altra. A més, les dones que fa Almodóvar a mi no m'agraden. Són totes unes friquis. Deixant de banda si les entén o no les entén, les seves dones són com a ell li agradaria que fóssim les dones. Però no som així. Gràcies a Déu! Ha, ha, ha! Em poso molt nerviosa jo, amb el tema de l'Almodóvar... Ha, ha, ha!

A què atribueixes que hi hagi tan poques directores de cinema i dramaturgues?

Ni xefs de cuina, ni directores d'orquestra... Sort en tenim a Catalunya de la Carme Ruscalleda... En el meu món, que és el del teatre i el cinema, hi ha moltes actrius però hi ha poquíssimes autores de teatre. A la televisió, en canvi, hi ha moltes dones guionistes. I sovint, quan em trobo amb una escena de seducció, penso que l'ha feta un home i pregunto: "Qui m'ha escrit aquesta escena?". I a vegades, encara que em costi de creure, resulta que ha estat una dona. I és que l'estereotip que s'ha creat és tan brutal que fins i tot les dones acabem escrivint i concebant determinades situacions des d'un prisma masculí. És molt poderós, això, eh? És una imatge universal que genera una inèrcia molt difícil de trencar. Qui l'ha trencada? Virginia Woolf, potser. Les seves dones són molt especials. A *Les hores*, per exemple, el personatge que interpreta Julianne Moore a la pel·lícula és una mena de Nora que abandona la seva família per descobrir-se. Era difícil en aquella època i ho és en la nostra. Deixar un marit és fàcil, però deixar un fill... És gairebé antinatural.

A Catalunya sempre hi ha hagut un gran interès per Ibsen. Salvant les distàncies pròpies del fet que els noruecs són independents des de fa gairebé dos segles, podria ser que la raó d'aquest interès o identificació catalana per Ibsen fos que es tracta d'un autor d'un país petit que, com ens passa a nosaltres, buscava reafirmar la seva identitat cultural i nacional en el món?

Jo crec que el tema de país petit és important perquè Ibsen va ser molt criticat fins al punt que se'n va anar. Quan va estrenar *Espectres* el van censurar, li van dir que s'havia tornat boig i va abandonar el país. És el que tenen els països petits. Ell tenia un fort sentiment nacionalista i de país. Els pobles

petits se senten més amenaçats. Un autor com ell en un país gran com Estats Units hauria pogut continuar treballant encara que pensessin que estava sonat, però a Noruega no. Segons què facis ja no estrenaràs més al Teatre Nacional de Noruega.

I al de Catalunya tampoc, ha, ha, ha!

Ha, ha, ha! Tampoc.

Els catalans hauríem de fixar-nos més en Noruega. Per exemple en el seu govern, on hi ha tantes dones com homes. Al govern català, en canvi, amb prou feines arriben al 25%.

Els nòrdics tenen més tradició de dones al poder. Aquí ens ha costat molt més. És una llarga tradició de molts i molts anys que costa de canviar. Una altra cosa que influeix en països com Noruega és el sistema laboral. Les escoles acaben a les quatre de la tarda i les dones pleguen a les cinc i poden criar els seus fills. No com aquí, que pleguen a les vuit i arriben a casa amb el temps just de fer-los el sopar i posar-los a dormir.

Has interpretat alguna obra de Harold Pinter?

Sí, *L'última copa*. Eren dues peces curtes. Una la feia Andrés Benito i l'altra la fèiem en Fermí Reixach i jo.

Pinter deia que "Déu va estar molt més inspirat quan va crear la dona". Considerava que els homes són molt més violents que les dones i que si fem un cop d'ull a la història del món veurem que els actes més brutals els han comès homes, no pas dones.

És així. Però a banda dels poderosos, la violència quotidiana també és més masculina que femenina. Deu ser una cosa genètica. Les dones dolentes han actuat de manera més sibil·lina, més per sota... Les assassines famoses enverinen, que és molt més fi que tallar caps. Ha, ha, ha! La dona sap maquina. Fa el que vol fent creure al marit que és ell qui ho fa. La vida l'ha dotada de moltes armes psicològiques i l'ha feta més persuasiva. Des de la seducció a fer-se la innocent. És una supervivent. Per això les dones són millors actrius que els homes. I això és degut al fet que tenim una capacitat més gran per comunicar-nos amb el nostre món emocional. Un intèrpret és cap i emoció al 50%, i als homes els costa molt més connectar. Ho he vist a les classes i als curssets. Els actors són molt racionals, molt intel·ligents i analitzen molt bé els papers, però a l'hora de connectar-se has de preguntar: "Que hi ha algú?" Ja sé que en tot això hi ha molts tòpics, però la majoria responen a la realitat. Als homes us costa molt expressar què us passa de debò. Veus dues dones a la taula

d'un bar i enraonen de coses íntimes, els homes, en canvi, parlen de la feina, de futbol, de projectes... Els costa molt parlar de com estan de fututs. A vegades ho veig amb amics i els dic: "Heu estat tres hores junts i no sabeu com està l'altre?". I em responen: "Bé, sé que té molta feina...". "D'acord", els dic, "però com està?". Doncs no en tenen ni idea. Les dones ens despullen emocionalment perquè el nostre món és justament el de les emocions i els sentiments i tenim necessitat de comunicar-nos i d'expressar-los.

El problema de l'home és que considera l'expressió d'aquests sentiments i emocions com un signe de feblesa.

És clar, l'han educat per reprimir tot això. A la dona li agrada molt més mostrar-se, és més seductora. I tot actor o actriu és un seductor. En els cursos de l'Institut del Teatre, per exemple, sempre hi ha més bons alumnes dones que no pas homes malgrat que hi ha molts més papers masculins que femenins. Hi ha molt bones actrius a l'atur mentre que quan busques un bon actor per fer un protagonista veus que la cosa està justeta. I el tema de l'edat també ens perjudica més a les actrius, perquè la seducció de la dona, a diferència de la de l'home, s'ha basat més en el físic. Ara està canviant, això, però la seducció masculina sempre s'ha basat més en l'elegància, en el poder... En les dones és el físic, i el físic s'acaba. Mira la Susan Sarandon. Fa pocs papers i ja no són ni grans papers. Sean Connery, en canvi, ha fet grans papers fins als setanta anys. I encara podríem entrar en el tema de l'estètica i de les operacions. S'estan fent autèntiques animalades. Si t'ho mires des de fora penses: "Però què fan? Per què neguen el pas del temps?". És una agressió molt forta al cos.

És un intent de retenir la joventut per no veure's obligades a fer papers de mare.

Sí, sí, però creen un precedent fatal perquè aleshores les de cinquanta hem de preguntar: "Si la de seixanta n'aparenta trenta, jo què faig?"

I tu encara tens sort, perquè sembles més jove, però no tothom pot dir el mateix.

Les actrius hem d'assumir que aquest és un ofici que s'acaba més aviat que el dels actors. Jo ja fa temps que dic això al meu home [l'actor Jordi Bosch]: "Ja veuràs com dintre d'uns anys tu tindràs feina i jo no". I és que papers de mare o de iaia no n'hi ha tants. A *Hamlet* n'hi ha una i té 40 anys. Les obres estan escrites per a l'edat de la gent que va al teatre i en cinema les edats són més baixes per la mateixa raó. Jo ja m'estic mentalitzant.

Tu sempre tindràs feina, Emma.

No és veritat. Jo he vist les grans d'aquest país, com ara l'Àngels Moll o la Montserrat Salvador, que han deixat de treballar.

La Carme Elias treballa molt.

La Carme Elias ha fet un pacte amb el diable i es conserva molt bé, però també li arribarà l'atur perquè ens toca a totes. En canvi en Jordi [Bosch], com que és atractiu, serà un madur interessant i continuarà tenint feina. Ho sé per experiència, perquè, quan busco actors de la meua edat per fer papers, em trobo que en aquest país no n'hi ha més de cinc que puguin fer un primer paper. I si en busques de 70 només n'hi ha dos. Cal tenir en compte que la gent de 70 anys, a Catalunya, va abandonar el teatre perquè no podia guanyar-s'hi la vida i es va haver de dedicar al doblatge. Grans actors de 70 anys costen molt de trobar. I de 60 n'hi ha poquíssims.

Bé, per sort aquests de seixanta tindran setanta algun dia i podran fer aquests papers. De tota manera, les coses han canviat molt i ara hi ha un gran planter d'actors i d'actrius joves. TV3 hi ha ajudat molt.

Sí, sí. Evidentment. Però de cinquanta busca'ls: Ramon Madaula, Lluís Homar, Francesc Orella, Abel Folk, Jordi Bosch, Pere Arquillué, que és més jove però que pot semblar més gran, i poca cosa més. Estic parlant d'actors que puguin defensar superpersonatges, no només bons personatges.

Tu ets una actriu molt dúctil que està dotada tant per al drama com per a la comèdia. Curiosament, però, en les obres i pel·lícules que has fet predominen els papers dramàtics.

Sí, és cert. Però no en sé els motius. De fet, crec que tinc més facilitat per al drama que per a la comèdia. La comèdia em fa por. Admiro els companys que la fan perquè el drama és més fàcil. Per fer comèdia hi has de néixer. El meu marit, en Jordi Bosch, està dotat per a la comèdia. I en Pep Cruz i en Jordi Martínez també. Els altres, en canvi, la fem, perquè som actors, però el *tempo*, el ritme... no és el mateix. Jack Lemmon i Gary Grant eren grandíssims comedians. Un dia Gary Grant va fer un drama i li van dir: "Deixi-ho estar, no cal que s'hi esforci". Admiro molt els que fan comèdia i he intentat aprendre dels que en saben, però en drama em sento molt més segura. Potser és que tinc una visió de la vida més dramàtica. La comèdia té un punt d'absurd i de bogeria que em costa més de tenir. Ja m'agradaria ser més boja, però no puc.

Ets més espectadora de teatre o de cinema?

De teatre. M'agrada molt el cinema, però quan el teatre és bo crec que no hi ha res que s'hi pugui comparar. I quan és dolent pateixes pels actors. Ha, ha, ha! Però quan et trobes amb un text i un actor que se t'emporten no té preu. Hi ha pel·lícules mítiques, és clar, però si una obra t'ha agradat et torna i et torna i és com si madurés dintre teu tot el que t'ha deixat. En una pel·lícula hi ha més artifici, sobretot avui dia, que amb el croma i l'ordinador ja no et pots creure res del que veus. El públic d'una obra de teatre sap perfectament que aquell decorat és un artifici i que allò no és veritat, però resulta molt més real. Per això, quan veig una gran interpretació la recordo durant molts anys.

L'any 2005 vas rodar *Para que no me olvides* amb Fernando Fernán Gómez, un gran actor però també una persona molt irascible. Quin record en tens?

Era molt seu. La malaltia i el dolor que tenia l'amargaven i s'estava gairebé tota l'estona a la seva rulot sense relacionar-se amb els altres. Anava amb cadira de rodes i només s'aixecava per rodar perquè no s'aguantava dret. Però era tan intel·ligent i en sabia tant de cinema... Jo el mirava i pensava: "No està fent res. No fa res". Després el veies per pantalla i ho havia fet tot. Jo m'estava matant per fer el meu paper i ell no feia res, però era gran, gran, gran. També era molt disciplinat. Amb més d'un centenar de pel·lícules a l'esquena i una setantena com a director, continuava essent disciplinat. El primer dia de rodatge, la Patricia Ferreira, la directora, li va preguntar: "Com ho has vist?". I ell va contestar: "Tu ets la directora, digue'm què vols i ho faré".

En quina mesura la interpretació t'ha ajudat a conèixer-te més bé o a descobrir coses de tu mateixa?

M'ha ajudat molt. Saps què passa? Quan et donen un personatge t'has de plantejar moltes coses: per què fa el que fa, per què diu el que diu, per què calla el que calla, per què reacciona com reacciona... De vegades ets tu qui el fa reaccionar. A *La infanticida*, per exemple, estava tot escrit, però hi havia reaccions que me les havia inventades jo. M'havia de preguntar per què s'arriba fins aquí, per què els éssers humans són d'aquesta manera. Penso que si et dediques a aquest ofici acabes essent molt més tolerant amb la gent. Disculpes més el comportament aliè. La meva germana em diu que jo de petita no pensava mai malament de ningú i continuo pensant que tothom té un motiu per fer el que fa. Fins i tot per matar. He fet personatges d'aquesta mena i arribes a entendre

certes coses. Ara, però, penso que hi ha gent dolenta de mena. I la interpretació t'ajuda a entendre perquè som tan complicats. L'Anna Lizaran sempre diu: "Fer teatre m'ha fet millor persona, perquè jo era molt dolenta". A mi no sé si m'ha fet millor persona, però m'ha ajudat a entendre moltes coses.

I això t'ha influït fins al punt de tenir una actitud diferent davant una cosa determinada?

Si no hagués fet aquest ofici, no sé on hauria anat a raure. M'ha donat molta seguretat en mi mateixa. Al començament sortia a l'escenari per oblidar-me que era jo, perquè tenia molts complexos i el teatre em permetia dir: "Ara, per sort, sóc una altra". Ara, en canvi, surto a l'escenari orgullosa de ser qui sóc. Per tant, reconec que la meua professió m'ha ajudat a viure i m'ha reafirmat com a persona.

Aquestes paraules són teves: "No m'agrada sortir a saludar quan s'ha acabat l'obra. Els aplaudiments em fan sentir bé, és clar, perquè volen dir que hem agradat, però sortir a saludar penso que trenca l'encant. Si he aconseguit que el públic es cregui el personatge, quan surto a saludar-lo ho espatllo tot". Per què?

Això em passava quan vaig fer *La infanticida* per primera vegada, i la segona vegada també. Ja sé que saben que sóc una actriu que ha fet un paper, però amb personatges tan bèsties com els de *Carta d'una desconeguda* o *La infanticida*, en què entres en estats emocionals que et fan baixar als inferns i que et passes mitja hora plorant, se'm fa difícil girar-me i dir: "Ja està!". No puc. Em costa molt fer el canvi, necessito una estoneta per posar-me a lloc.

Allò que els submarinistes en dirien la descompressió.

Exacte. Necessito un temps per tornar a ser jo. Però hi ha un altre motiu, i és que mires les cares del públic quan estàs interpretant i els veus tan ficats en la història... Entenc que ens ho vulguin agrair. "És que ho necessiten", em diuen els directors, i és cert. Però quan cau el teló i s'encenen els llums penso: "Llàstima, ara es trencarà tota la màgia. Ara aplaudiran l'Emma Vilarasau quan jo voldria que continuessin ficats en el personatge". Naturalment, estic parlant de drames. En les comèdies et ve més de gust sortir a saludar perquè tot és alegria. En l'obra *El desarrollo de la civilización venidera* vaig veure que alguns actors no podien. Costa molt passar d'un lloc a l'altre com si res. Potser sigui ingènua, però em sembla gaire-

bé una ofensa al personatge. Quan jo feia la Nela de *La infanticida*, que acabava de tirar la nena a la mola i deia "no digueu res al pare, que no sàpiga que sóc aquí", em costava molt canviar quan queia el teló.

En el cinema, quan s'acaba una bona pel·lícula, molta gent continua asseguda a la butaca. Vol dir que encara estan atrapats pel que acaben de veure. Si, tot d'una, sortissin els actors, la màgia s'esvairia.

És ben bé això. Jo, quan faig un personatge, intento pensar no pas en el seu cas concret, sinó en el que representa per a molta gent que té aquell problema. És a dir, intento universalitzar-lo. Però quan ho tallo deixa de ser universal per convertir-se en una anècdota. En Fernando Fernán Gómez deia: "Es pensen que els actors som vanitosos perquè quan acabem la representació i la gent ve al camerino a saludar-nos sempre preguntem: 'Què t'ha semblat?'. Però no és vanitat. És tan increïble el que fem, és tan absurd que jo pugui a un escenari i digui que no sóc Fernando Fernán Gómez, sinó un personatge, i que la gent s'ho cregui, que l'únic que volem és que ens ho diguin". En Ferran Rañé diu que és un acte gairebé litúrgic, perquè tot el públic combrega amb un sentiment.

Ets disciplinada com a actriu o t'agrada discutir els termes de la teva interpretació?

Aporto idees sobre els meus personatges, però sóc molt disciplinada. De seguida em sé el paper, no arribo mai tard, treballo totes les hores que convé... M'ho van inculcar al Lliure i m'ha quedat. Tots els *exlliures* som d'una gran disciplina i sabem que aquesta és una feina de picar molta pedra que no surt només d'un dia que estàs inspirat. Ara, com et dic, m'agrada aportar idees, perquè un director té tota l'obra al cap però un actor hi té el seu personatge. És a dir, el director té una visió global de l'obra i dels personatges, però del meu segur que jo la tinc millor o més profunda. El director en farà una lectura intel·ligent, però si jo dic que no puc fer determinada transició és que no puc. La televisió també m'ho ha donat, això. A la tele, treballes molt sol perquè el realitzador ja té prou feina i t'espaviles. I com que és un mitjà que es crema ràpid et permet provar coses que al cinema no faries mai. Penses: "Vaig fallar, però com que només ho veuran un dia...". La televisió és un bon instrument d'assaig.

Quina opinió et mereix la llei del cinema que sembla que impulsarà el govern per tal que el 50% de les còpies que s'exhibeixin a Catalunya estiguin doblades al català?

Em sembla fantàstica, perquè la discriminació que hi ha ara és molt bèstia. És una mentida això que diuen que la gent no hi anirà. També diuen que la gent no llegeix en català. Quina bajanada. La gent és còmoda, ja ho sabem. Si hem d'anar a la quinta forca a veure una pel·lícula en català no hi anem. Però és que a prop no n'hi ha! El problema és que els catalans, i jo m'hi incloc, no ens acabem de creure que som un país. Ni per al cinema ni per a res. Som un país amb una llengua i una cultura molt pròpies i no ens ho acabem de creure. En qualsevol altre país seria impossible que hi hagués aquesta desproporció en perjudici de la llengua pròpia. És de bojos. Jo preferiria que no hi hagués doblatge, però si n'hi ha d'haver, perquè la gent hi està molt acostumada, doncs ha de ser en català.

I què en penses de la vaga d'exhibidors i de la seva actitud totalment contrària a la mesura?

Una bajanada. Entenc que als distribuïdors els costarà més diners fer còpies en català, però hi tenim dret. De tota manera, anem cap a un cinema en què no hi haurà còpies i tot serà molt més fàcil.

L'any 2009 Catalunya va produir quinze llargmetratges, que és una xifra considerable i que pot possibilitar que l'any vinent l'Acadèmia de Hollywood seleccioni una pel·lícula catalana per als Oscars en l'apartat de "llengua no anglesa". De la mateixa manera que l'Acadèmia espanyola presenta als Oscar pel·lícules en llengua espanyola, l'Acadèmia catalana les presentarà únicament en llengua catalana. Segons Gregory Nava, membre d'honor de l'Acadèmia de Hollywood, "el que distingeix Catalunya d'altres nacions sense Estat és que té una combinació especial de cultura, idioma i indústria cinematogràfica". Creus que això generarà més cinema en català?

I tant! Indiscutiblement. Serà un estímul. Tot el que siguin sortides afavoreix la indústria.

Tu has donat suport a les consultes que s'estan celebrant sobre la independència i has participat en algun acte. Què n'opines? Em fan molta ràbia els partits que les menystenen i que intenten fer veure que han tingut poca participació. Organitzar una consulta no oficial és una feina brutal. L'organització a Sant Cugat va ser molt bona, van treballar molt i va ser un èxit. A molts pobles l'organització també ha estat molt bona i hi ha votat molta gent. Si tenim en compte que a la gent ja li costa anar a votar quan és oficial, aconseguir que la gent

ho faci quan és testimonial té molt de mèrit. M'agradaria que un dia es fes una consulta oficial. És ridícul anar dient que ara no toca. Per què no toca? A més hem sabut no fa gaire que a Espanya hi ha moltíssima gent que entendria la independència de Catalunya. Deu ser que, com a mínim, comprenen la diferència. I és que som diferents en moltes coses. Els pobles tenen dret a dir què pensen d'ells mateixos. Hi ha molt poc respecte per la nostra llengua. Hi ha gent que diu que si el català és un requisit hi haurà grans catedràtics i metges que no voldran venir. I tant que vindran. Només han de fer un petit esforç. No és tan difícil aprendre català. Som un país prou interessant perquè vulguin venir. La prova és que vénen. Si només s'hi han d'estar dos mesos no cal que estudiïn català, però si s'hi han d'estar uns anys potser que l'aprenquin, oi?

L'any 2008 et van donar el premi Extraordinari Ciutat de Sant Cugat per la teva trajectòria i implicació en el municipi. Estaves molt emocionada.

Tothom se sent d'un lloc, i el sentiment de nació el tens perquè pertanys a un lloc. I jo pertanyo a aquest país nostre. Però en petit crec que la infantesa lliga molt als llocs on l'has viscuda. El dia del premi, al Teatre-Auditori, hi havia els meus pares, amics dels meus pares i gent que havia anat amb mi a l'escola, i que em fessin aquell acte de reconeixement va ser molt emocionant. Jo vaig néixer a Sant Cugat i sento aquest lloc molt meu. És allò de "m'agrada molt viatjar per saber que tinc un lloc per tornar a casa". I la meua casa és Sant Cugat. El sentiment de país comença sempre en el teu poble. Em sento implicada amb Sant Cugat i m'agradaria que no perdés certs encants i que la gent que hi ha arribat s'hi integrés i parlés català. M'agraden molt els pobles, per petits que siguin, que estan orgullosos d'ells mateixos. El meu home és de Mataró i els mataronins tenen un orgull de ser-ho que es nota en la seva Festa Major. Tenen molta immigració, és clar, però no perden la seva identitat.

Què té Sant Cugat que és terra d'actors i d'actrius molt bons, ja sigui de naixement o d'adopció? Hi viuen Sílvia Munt, Ramon Madaula, Marta Angelat, Francesc Orella...

Potser la proximitat amb Barcelona. No vius a la gran ciutat ni pateixes els seus inconvenients, però ets a prop de la feina. També hi viu la Mercè Arànega.

I l'actor Jordi Bosch, per cert...

Ha, ha, ha! Sí, sí, per cert... ■

